Vrublevskio Biblioteka

ŠALTINIS

Krynica

Biełaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

№ 7 (716).
Cana 10 ct.
VILNIA, 26.I.1940 h.
Hod vydańnia XXII.

Padpiska na hod — 5 litaŭ, na paŭhoda — 3 lity.
Zahranicu — ŭdvaja daražej.
Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct., za tekstam 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Zavalinė g-vė 1—2, tel 28-32

Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.
Redakcyja i administracyja adčyniena 10—14 hadz.
Redaktar pryjmaje 9—10 hadz.

Cišynia prad buraj

Majem namier skazać kolki słoŭ ab padziejach na šyrokim śviecie. Heta tam maje być cišynia prad buraj.— Dobraja cišynia, skaža čytač, prypaminajučy sabie ŭsio licha, jakoje siańnia badaj uvieś śviet pieražyvaje. — Adnak my staim pry svaim, bo toje, što ciapier na śviecie dziejecca, heta jašče sapraŭdy cišynia ŭ paraŭnańni z tym, što kryjecca za henaj cišynioj.

Miž anhlicka-francuskim i niamieckim frontami, miž linijami Maginot'a i Siegfrieda, jak dobra niadaŭna pisała adna hazeta, panuje ciapier taki supakoj, što zdajecca tolki pasyłać tudy lačycca ludziej chvorych na nervy. I sapraŭdy, tam pokulšto adbyvajucca tolki niaznačnyja, miascovaha charaktaru, bai. Ale padrychtoŭka z abiedźviuch staron viadziecca ahramadnaja, kab u adpaviedny čas pačalisia bai, jakich śviet nia bačyŭ. A hety čas, viedama, nie za harami, jon nastupie tady, kali nastanie viasna, kali lahčej možna budzie puścić u chod strašnyja bajavyja mašyny. Praŭda, jość palityki, jakija kažuć, što praz uvahu na ŭzajemnyja strašnyja siły, ni adna starana nie advažycca vystupić pieršaj i vajna skončycca paluboŭna. Daj Boža, kab hetak skončyłasia, adnak, zdajecca, što biez vialikaj bury tut nijak nie abojdziecca.

Ab cišyni pierad buraj možna havaryć i hledziačy na Finlandyju. Kraj hety, uspamahany mnohimi, navat dalokimi dziaržavami, dahetul trymajecca badziora. Ale i heta faktyčna cišynia prad tej buraj, jakaja tam biazumoŭna zahudzić z nastańniem viasny, kali čyrvonaja armija za ŭsiakuju canu budzie staracca hety kraj zvajavać, a jakomu na pomač budzie prychodzić štoraz bolš dziaržaŭ.

Cišynia pierad buraj panuje tak-ža i ŭ dziaržavach neŭtralnych, jak Holandyja, Belhija, Danija, Švecyja, Norvehija i inš. Ich pałažeńnie takoje, što najlepš astavacca neŭtralnym, adnak ci heta im udasca, — nia viedama, nadta mahčyma, što nie. Samyja padziei musiać ich uciahnuć u vajnu. A da hetaha ich užo niadvuznačna zaklikaje Anhlija, pradskazvajučy, što Hitler ich neutralnaści nie ŭšanuje i što im lepš zahadzia samym vystupić pa staranie Anhlii i Francyi, kab paśla ŭ ich mieć sabie apiakunoŭ.

Niadaŭna było tak-ža niamała hutarki ab tym, što Anhlija z Francyjaj u Małoj Azii, dzie jany majuć vialikija ŭpłyvy, rychtujuć niejkuju vialikuju armiju pad kiraŭnictvam viedamaha francuskaha strateha hienerała Weygand'a. U adpaviedny čas maje jana ŭdaryć na savieckaje Baku nad Kaspijskim moram, dzie znachodziacca vializarnyja bahaćci nafty, z jakoj, dziakujučy dahavoru miž Savietami i Niamieččynaj, karystaje nia mała i niamieckaja armija. Zdabyćcio henych naftavych krynicaŭ koalicyjaj mahło-b mieć rašajučaje značeńnie ŭ vajnie. Ciapier hutarki ab Baku niejak prycichli. Chto-ž adnak zaruča, što heta cišynia nie prad buraj? Chto-ž zaruča, što Anhlija sapraŭdy nie pastarajecca raspačać tam u adpaviednym časie vialikuju buru?

Urešcie Italija, jakaja dahetul trymałasia voddal ad eŭropejskich vajennych padziejaŭ, ciapier nahła ažyviła svaju palityčnuju i dyplomatyčnuju dziejnaść siarod bałkanskich dziaržavaŭ, kab, bačycie, zatrymać ahoń, kab choć tut, u hetym kutku, dy nia było vajny! Heta robie Mussolini byccam u imia cišyni, u imia supakoju. Tymčasam kožnamu viedama, što Mussolini nie taki ŭžo miralubivy i što hetaja jaho „mirnaja“ palityka, — heta sapraŭdy cišynia pierad buraj: jon źbiraje svaje i adpaviednyja sabie čužyja siły, kab u adpaviedny mament paddać žaru vajnie, raźdźmuchać jašče bolšuju buru, i, majučy śviežyja siły, zdabyć sabie najbolš karyści. Italjanskaja palityka ŭ pieršuju čarhu škiravanaja procił palityki Savietaŭ, a navat i procił palityki niamieckaj.

Słovam, na śviecie panuje cišynia pierad buraj: tam, dzie ŭžo bura, dyk heta tolki znak, što budzie jana jašče bolšaj, a dzie cišynia—dyk heta znak, što jana jość tolki pryhryŭkaj da bury.

U hetkich žyviom časach!

V. Vyškovič.

Haspadarka ŭ lasoch Vilenščyny

Ab hetaj małaviedamaj, choć i ahulna adčuvanaj, spravie sam dyrektar lesnaha departamentu Rukujža raskazvaŭ anahdaj u Vilni miž inšym hetak:

Šmat chłopatu maje ciapier lesnaja administracyja z likvidavańniem lesnaj parubki ŭ kastryčniku i listapadzie min. hodu. Litoŭskaja administracyja, uziaŭšy ŭ kraju ŭładu, pačała nieadkładna rejestravać i kanfiskavać parubany lesny matarjał. Na abšary adnaho tolki Niemančynskaha nadlaśnictva było znajdziena hetak 11.500 kub. mtr. (kubičnych metraŭ) dreva ŭ 1.430 asob. U inšych miascoch toje samaje: u Vilenskim nadlaśnictvie — 10.500 kub. mtr., u Rudziskim—7.000, u Rudnickim - 17.000, u Pamerečanskim — 8.000, u Aranskim — 18.000, u Trockim — 15.500, u Nova-Vialejskim — 10.500, u Kienaŭskim—34.000, u Padbrodzkim — 7.000, u Šviancianskaŭskim — 12.000 kub. mtr., razam u 12 nadleśnictvach vykryta kala 158.000 kub. mtr. lesnaha matarjału na ahulnuju sumu 2.230.000 litaŭ, ličačy pa tannaj kazionnaj (nie pa rynačnaj!) taksie.

Što robiać z hetym matarjałam? Čaść vyvozicca ŭ składy ŭ Vilniu i Kaŭnas, a čaść pradajecca na miescy. Zhodna z pastanovaj Rady Ministraŭ, asoby, u jakich vykryty byŭ lesny matarjał vyrubany z kazionych lasoŭ, karany nia buduć. Sam-ža matarjał moža być pradany na miescy asobam, jakim treba budavacca. Ab patrebie budavacca vyrašaje miascovaja administracyja i vałasny samaŭrad. Varunki hetkaj kupli budaŭlanaha lesu vielmi vyhodnyja: pradajecca jon pa tej canie, jak i dla tych, što iduć na chutary, z daličeńniem 10 prac. na vypłatu praz 5 hadoŭ i biez daličańnia pracentaŭ.

Uvieś zapas vykrytaha dreva moža być hetak raspradadzieny na miascoch. Kali-b adnak jon raspradadzieny nia byŭ z pryčyny nasyčanaści miascovaha zapatrebavańnia ci z pryčyny niejkaj ahitacyi, dyk matarjał hety budzie ŭvieś vyviezieny ŭ haradzkija składy, dzie adčuvajecca vialiki niedastatak droŭ na apał. Užo ciapier lesnaja administracyja rachuje, što kali budzie mieć davoli pracoŭnych ruk, dyk musić zrabić zahatoŭki až 400.000 kub. mtr. dreva na apał, adčyniajučy ŭ Vilni až šeść składaŭ.

Hetyja plany kazionnaj lesnaj administracyi napatykajuć adnak na niečakanuju pieraškodu: na niedastatak ruk da pracy. Stvarajecca prosta ŭražańnie, što ludzi nia chočuć iści na rabotu ŭ les. Voś pryključ: u Nova-Vialejskim nadlaśnictvie treba było 300 rabotnikaŭ. Na adpaviednuju abviestku źjaviłaśia da pracy ŭsiaho 30, inakš kažučy— dziesiataja čaść.

Havoračy ab drevazahatoŭcy na apał, nia možna abminuć siahońnia spravy užyvańnia na apał torfu. Sprava heta ŭ Vilenščynie dahetul niaznanaja, choć na tutejšym abšary, asabliva ŭ paŭdzionnaj častcy, i jość značnyja tarfianyja bahaćci. Pryhatavać hetyja abšary da eksploatacyi torfu lesnaja administracyja miarkuje ŭžo ŭ najbližejšaje leta. U pieršuju čarhu majuć pačać pracu ŭ nadlaśnictvie pamerečanskim.

Hetak, u karotkich słovach, pradstaŭlajecca adna z važniejšych halin narodnaje haspadarki Vilenščyny — haspadarka lesnaja.

a. k.

Histaryčny Kalendar

Biełaruskich addziełaŭ Litoŭskaha Vojska

(*bł. „Krynicu" № 4-ty, 1939 h*)

STUDZIEŃ

1919 h. 1-šy Biełaruski piechatny połk farmavaŭ u Horadni pałkoŭnik Łaŭrencieŭ. Štab byŭ u haścinnicy „Metrapol". 5.I zapisalisia pieršyja žaŭniery achvotniki: U. Ilaj, S. Niessel, E. Bakun, P. Trus, K. Rahalski. 15.I—achvicer Kazłoŭ pasłany ŭ Koŭnu dziela padtrymańnia źviazi z Ministerstvam Abarony. 16.I achv. Dziamidavu zahadana arhanizavać nabor achvotnikaŭ z pravincyi. 29.I abvieščany zahad ab mabilizacyi achviceraŭ. Praca ŭ pałku viałasia ad 9 da 13 i ad 16 da 18 hadz.; pracavali i ŭ śviata, ale mienš.

1920 h. Biełaruski piechatny bataljon zajmaŭ z 28.XII.1919 h. bajavuju dzialanku na r. Zach. Dźvinie kala Dźvinsku pad kamandavańniem majora Ružancova. Voś jaho zahad na 1.I: „Braty Biełarusy! Na rubiažy z vorahami Ajčyny vitaju vas z Novym Hodam i žyču chutčejšaha vyzvaleńnia Baćkaŭščyny. Niachaj žyvie Litoŭskaja Respublika, niachaj žyvie i ŭzmacniajecca naša harotnaja Biełaruś". 3.I. łatyšy z pałakami zaniali Dźvinsk. 9.I nadrukavany pieršy № časapisu bataljonu „Varta Baćkaŭščyny". Žaŭnieram razdany haścincy, atrymanyja ad Tavarystva Prychilnikaŭ Žaŭnieraŭ (Kareivių Prietelių Draugia). Zahadana nazyvać načalnikaŭ i adkazyvać na pryvitańnie tolki pabiełarusku. „U Biełaruskim Bataljonie musić być u straju i na słužbie tolki biełaruskaja mova — napisana ŭ zahadzie. Viaduču baraćbu za volnaść i niezaležnaść Baćkaŭščyny, my ŭsie pavinny nie zabyvać movy našaj biełaruskaj, kab nie ŭmiorli!" 11.I pa zahadu načalnika štabu II bryhady paručyk achvicer Majoraŭ šukaŭ u Dźvinsku svajakoŭ ministra Abarony kraju majora Merkis'a (sučasny min. prezydent); ale nie znajšoŭ; jany byli zatrymany čyrvonymi vajskami. 13.I bataljon pierajšoŭ u Šedern i ŭ rezervu II bryhady. Na asnovie zahadu Polnaha Hetmana hien. Žukaŭskas'a, litoŭskija vajskovyja ranhi atrymali: kapitana — achvicer Dziechciaroŭ, staršynaŭ (feldfebielaŭ) — Kardaš i Jakaŭleŭ, staršych padachviceraŭ — Šarkoŭ, Kibicki, Subač, Kanvaitis, Š laj, Kabylinski, Rybakoŭ, Grigaitis, Gečiauskas, k. Krauz, Šyšła, Dabravolski, Ašytka, Smaktunovič (felčar), 25 małodšych padachviceraŭ i 24 łancuhovych (tady nazyvalisia prykaznymi). U studni m-cy vyjšła piać numaroŭ „Varty Baćkaŭščyny". 31.I u Koŭnie źlikvidavana Biełaruskaje Vajskovaje Biuro. Kapitan Kazłoŭ zastaŭsia pry Hał. Štabie dla źviazi.

1921 h. Biełaruski Asobny Bataljon stajaŭ u Koŭni, kamandzier — pałkoŭnik Uśpienski. U bataljonie byli 3 piechatnyja kampanii, kulamiotnaja kampanija, vučebnaja kamanda, kamanda źviazi, kamanda konnych raźviedčykaŭ i haspadarčaja kampanija. Kulturna-aśvietnuju kamisiju bataljonu składali: par. Majoraŭ, št. kpt. Błahavieščanski, par. Duble, prat. Korčynski. Była założana i histaryčnaja kamisija, jakaja miela sabrać ekspanaty dziela Litoŭskaha Vajskovaha Muzeju. Bataljon vydavaŭ časapis „Śvietazar."

1922 h. Biełaruski Asobny Bataljon stajaŭ u Vilkaviškach; kamandzier — major Rozmanas (sučasny načalnik Śviancianskaŭskaha pavietu).

1923 h. Biełaruski Asobny Bataljon stajaŭ u Maryjampoli; kamandzier — staršy lejtenant Ješkaŭ. U bataljonie zastałosia tolki 11 achviceraŭ i treciaja kampanija. Usie inšyja kampanii i kamandy ŭžo byli rasfarmavany.

B. žaŭnieram Biełaruskich addziełaŭ Litoŭskaha Vojska. Kamu patrebna adšukać svaje dakumenty, atrymać knižku zapasnaha (rezervista) i h. d., niachaj źviartajecca da svajho pavietavaha vajskovaha kamandanta (Vilniaus karo komendantas). Hetyja prośby zaraz ža jduć da Vajskovaha Archivu ŭ Kaŭnasie. Pry archivie słužyć adzin z bylych kamandzieraŭ biełaruskaha vajskovaha addziełu. Usie dakumenty ab słužbie biełaruskich žaŭnieraŭ pierachoŭvajucca, adkaz dajecca chutka.

A. Sm.

Дзе праўда?

Прыпадкова трапіла ў мае рукі адозва мітрапаліта Элеўфэрага з 13.X.1939 г. да праваслаўных вернікаў Віленскае эпархіі. У ёй Уладыка мітрапаліт зазначае, што з усіх знаходзячыхся ў Зах. Эўропе расейскіх іерархаў толькі яму, Уладыцы Элеўфэраму, *аднаму* Хрыстос явіў вялікую ласку ўтрымацца ў *„канонической истине"* вернасьці і злучэньні з Расейскаю царквою.

Выглядала-б з гэтага, што ўсе трыццаць іерархаў Зах. Эўропы, у тым ліку выдатны вучоны, адзін з першых кандыдатаў у расейскія патрыярхі, сьв. п. мітрапаліт Антоній старшыня заграінчнага Сіноду, — мыляліся, былі не кананічнымі. І далей мітрапаліт кажа: „Гражданскія і церковныя власти стали учреждать незаконную автокефалію... и создали самочинную независимую церковь" (у Польшчы).

Але-ж гэтую „незаконную церковь" прызналі сьвяцейшы патрыярх Канстантынопальскі, і ўсе іншыя патрыярхі і галовы пасобных праваслаўных цэркваў, з выняткам толькі патрыярха Маскоўскага і мітр. Элеўфэрага.

Незалежнымі па сусьветнай вайне сталі цэрквы ў Эстоніі, Латвіі, Фінляндыі, б. Польшчы, а гістарычна незалежнай была царква і ў дзяржаве Літоўска-Беларускай. Усе яны, а таксама і іерархі заграінчнай цэрквы расейскай, знаходзіліся і знаходзяцца між сабою ў маліцьвеннай лучнасьці, але ніхто з іх не знаходзіцца ў гэтай лучнасьці з найсьв. мітрапалітам Элеўфэрым.

Дык па якім баку тут праўда?

Вернік

Увазе сьвяшчэньнікаў-беларусаў. Шмат сьвяшчэньнікаў-беларусаў, якіх апошнія падзеі закінулі ў Вільню, апынуліся ў цяжкіх варунках. Як мы даведаліся, духоўная ула да да гэтае пары нічога не зрабіла, каб хоць як-небудзь дапамагчы гэным духоўнікам. Праваслаўная Камісія пры Бел. Цэнтры ў Вільні, у абсяг дзейнасьці якой якраз уваходзіць і рупнасьць аб сваім духавенстве, гэтым падае да ведама, што духоўнікі-беларусы могуць у сваіх справах зьвяртацца да прадстаўніка камісіі, які прыймае штодзень у памешканьні Бел. Цэнтру ў Літве, Вільня, Завальная 1.

Uład-Inicki

11)

Aryšty, Biareza i vola

(*Uspaminy aryštanta*)

Na vastrožnym dvary ŭ Kobrynie pamiž biarezaŭcaŭ nasiłasia čutka, što utaka za niejki čas budzie dla ŭsich pasiłak, pryhatavany miascovym hramadzianskim Kamitetam. Ale nichto nie chacieŭ čakać jaho i kažny rvaŭsia jści ŭ Bieraście, da katoraha ličyłasia 48 kilametraŭ. Da našaj biełaruskaj hrupy tutaka dałučyŭsia Miadziołka — biuralisty adnaje padvilenskaje fabryki papiery.

Jak pryjšłosia bačyć, uzdoŭž toj vulicy, pa katoraj ciahnulisia biarezaŭcy, Kobryń ništo sabie haradok — vulicy prostyja, šyrokija, cementovyja chadniki, damy pamałavanyja. Ale heta nia dziva, bo Składkoŭski zahadvaŭ małavać i zhorblenyja ad staraści biełaruskija chaty, u katorych razam z ludźmi pamiaščałasia j žyvioła, jak heta bačyŭ ja paźniej u vioscy Ryharoŭcy, niedaloka ad stancyi hetaha-ž nazovu. Adnak vajna, choć karotkaja, i ŭ Kobrynie pakinuła svaje ślady — telehrafnyja słupy z paabryvanymi dratami, pakratavanyja naklejenaju papieraju šyby ŭ voknach damoŭ, tynki kancavych damoŭ ad Bieraścia paprabivanyja j paščapanyja kulami, spalenyja damy, niejkaja spalenaja fabryka...

Pa prymitvŭnym, naśpiech zroblenym mościku, pierajšoŭšy niejki kanał, jaki pierasiakaŭ šasu Kobryń-Bieraście, my sutyknulisia z pieradavoju hrupaju niamieckich žaŭnieraŭ. Apranutyja ŭ ciomnastałova-siniuju formu, u stalovych šlemach jany vartavali pry kulamiotach z praciahnutymi ŭ ich pajasami patronaŭ. Dalej za žaŭnierami, uleva ad šasy, na bulbianiščy było vidać niekalki trupaŭ u zialonych płaščoch, a ŭhłybi za imi — rassypanaja pa poli hrupa niemcaŭ, šukaŭšych zabitych i ranienych. Tamaka-ž vidnielisia sylvetki niekalkich tankaŭ... Jaśče dalej, naprava ad šasy, la niejkaha lasočku, vidać była pazycyja niamieckaj artyleryi, skiravaŭšaj na Kobryń svaje doŭhija duły, a za laskom — aŭty i žaŭniery, žaŭniery i aŭty. Pa ŭsim było vidać, što my prachodzili cieraz pole niadaŭnaj bitvy. Bo voś, paabapał šasy valalisia polskija šapki, patrony, rancy, akryvaŭlenaja merla, abłomki harmaty, pieraviernutaje dahary aŭta. Siam i tam puścieli akopy z ušseršanaju i ich sałomaju, a pamiž akopaŭ — śviežyja nasypy mahiłaŭ, jašče biaz kryžoŭ... Paviejała niečym strašnym, daŭno, daŭno pieražytym mnohimi z biarezaŭcaŭ. A tutaka, z kažnaj piadzi ziamli, jano jznoŭ dychała na ich i navodziła sumnyja dumki. Nia dziva, što ŭsie biarezaŭcy, prachodziačy kala mahiłaŭ niamieckich žaŭnieraŭ, z niejkaju asablivaju pašanaju zdymali šapki. Mo' dziela taho, što pry ich stajali kryžy, a na nasypach lažali vianki z biełaruskich kvietak.

My jšli, a nas abhaniali i minali matacykli, dy aŭty i tankietki. Jany strałoju niaślisia pa šasy, svaimi kołami vybivajučy ŭtrambavanyja kamieńni i daloka ŭbok raškidajučy ich. Lacić hetak aŭta, a za im matacykl z 3-ma žaŭnierami, lacić tankietka z zubčatymi stalovymi pajasami na kołach, a za joju matacykl. Žudka było prachodzić kala tych ravučych mašynaŭ, jak zdavałasia, niazvyčajna vialikich i mocnych. Ale jašče bolš žudka było pazirać na tyja aŭty, što viaźli žaŭnieraŭ, jakija siadzieli bajavymi radami kala strelbaŭ, tak-ža radami stajaŭšych z nutranych bakoŭ aŭta. Kolki my ni sustrakali niamieckaha vojska, to nidzie nia bačyli ni konika, ni rovara, ni vajskovaj pad-

Канцэрты квартэту Льва Грыўскага ў Рызе

Былы настаўнік сьпеваў на Беларускіх вучыцельскіх курсах у Рызе і ў Рыскай беларускай прыватнай гімназіі, грам. Міхал Грыўскі, дужа ўдала кіраваў беларускімі хорамі ў Рызе, выступаючы з канцэртамі на вечарынах, а таксама і ў Рыскім радыёфоне. Працуючы над беларускай песьняй, ён настолькі захапіўся ёю, што даў цэлы шэраг цікавых гарманізацыяў, як для хору, так і для солёвых і квартэтных выступленьняў.

Сын гр. Міхала Грыўскага, Леў Грыўскі, атрымаў ад бацькі ў спадчыне добры голас і музыкальныя здольнасьці. Ён арганізаваў шырока вядомы ў Латвіі **«Квартэт Льва Грыўскага»**, з якім выступае ўжо 10 год ня толькі ў Латвіі, але і за межамі, карыстаючыся нязьменнай удачай і ўвагай. У сваіх выступленьнях зьвяртае ён шмат увагі і беларускай песьні, выконваючы гарманізацыі Грэчанінава, Турэнкова, свайго бацькі М. Грыўскага, а ў самы апошні час пацешыў рыскіх беларусаў і гарманізацыямі сваімі ўласнымі.

У м-цы студні сёл. адбыліся два канцэрты квартэту: у нядзелю 14 студня ў залі Рыскае беларускае меставае школы і 16 студня ў залі Латвійскае консэрваторыі. Першы канцэрт быў ладжаны беларусамі і быў прысьвечаны выключна беларускім сьпевам. Другі канцэрт быў традыцыйным гадавым канцэртам квартэту і ў ім былі сьпяваны песьні латыскія, беларускія, расейскія, украінскія, сэрбскія і адна швэдзкая.

Да гонару Л. Грыўскага і сяброў квартэту—беларусаў,— трэба зазначыць, што для беларускіх сьпеваў яны адвялі ўсё другое аддзяленьне канцэрту, прасьпяваўшы: „А ў полі вярба" — гарм. М. Грыўскага, „Няма хлеба"—на словы Янкі Купалы, гарм. М. Грыўскага, „Каліначка" — гарм. М. Грыўскага, „Камарык"—гарм. Льва Грыўскага ды на выклікі публікі песьні, гарманізаваныя Турэнковым і Грэчанінавым.

Беларускія песьні былі надзвычайна добра спатканы прысутнаю публікаю, якой была запоўнена вялікая заля консэрваторыі. Ня толькі аўтору гэтых радкоў, але і прадстаўніком рыскае прэсы кінулася ў вочы, што беларускія песьні былі выкананы найлепш з усяе праграмы і выклікалі найбольш аплёдысмэнтаў.

Культурную працу гр. гр. Міхала і Льва Грыўскіх, а таксама і іншых сяброў квартэту, мы шчыра вітаемо і жадаемо ім удачы.

Дзеля таго, што ў бліжэйшым часе намячаецца выступленьне квартэту Льва Грыўскага з беларускімі песьнямі ў Рыскім радыёфоне (аб чым мы своечасна павядомім беларускае грамадзянства), а таксама, каб адзначыць 10-цігодзьдзе працы квартэту, мы зьмяшчаем клішэ квартэту.

Стары Сябра

Квартэт Льва Грыўскага ў Рызе

Hien. Vitkauskas časova zamiaščaje hien. Raštikisa

Aficyjalna paviedamlajuć, što pa adychodzie načalnaha kamandziera vojska hien. Raštikisa na adpačynak, abaviazki jaho tymčasam budzie vykonvać kamandzier vilenskaj hrupy vojsk hien. dyv. Vitkauskas. U hetym samym časie abaviazki kamandziera vojsk vilenskaj hrupy budzie časova vykonvać hien. bryh. Černius.

Biełaruskaja chronika

„Ščaście, jak źjavišča psycholohičnaje" — heta tema referatu, jaki ŭ Biełaruskim Navukovym T-vie (Astrabramskaja 9, pamieškańnie Biełaruskaha Muzeju) 28.I pračytaje Dr. Hrynkievič. Pačatak a hadz. 11-aj. Uvachod volny siabrom T-va i haściom.

Biełarusy pravasłaŭnyja ŭ Paŭnamocnika ŭradu. 20 studnia sioł. pravasłaŭnyja pradstaŭniki Biel. Centru ŭ Litvie adviedali Paŭnamocnika Ŭradu ŭ Vilni ministra Bizaŭskasa. Biełaruskija delehaty infarmavali P. Ministra ab patrebach biełarusaŭ pravasłaŭnych u Litvie i padali adnačasna ŭ hetaj spravie abšyrny memoryjał.

Z Savieckaj Biełarusi

Šasa Vialejka-Miensk. Z inicyjatyvy žycharaŭ Krasnaha i vakolic budujecca ciapier samatuham šasa na linii Vialejka-Miensk. Šasu hetu chočuć pabudavać da 1.3.1940 h.

Ahranamičnyja kursy ŭ Biełastoku. Dziela pašyreńnia ahranamičnych viedaŭ u Zachodniaj Biełarusi, u Biełastoku adčynieny ahranamičnyja i zootechničnyja kursy, na jakija pryniaty 100 čałaviek. Kursy vypuściać ahranamičnych technikaŭ i zoo-technikaŭ, a taksama technikaŭ mechanizacyi sielskaje haspadarki.

Biełarusy ŭ čužynie

Biełarusy ŭ Niamieččynie. Lik biełarusaŭ vajennapałonnych u Niamieččynie dasiahaje ličby **30.000 čałaviek.** Biełarusy rassypany pa roznych łahierach, a tak ža pracujuć u pryvatnych niamieckich haspadarkach i pradpryjemstvach. Pracavitaściu i akuratnaściu svajej biełarusy zdabyli sabie vialikaje pryznańnie i tamu kažny vielmi achvotna biare biełarusa da pracy.

---

vody — a ŭsio ravučyja mašyny.

— Voś paradak, voś technika i materyzacyja! — čuŭsia vysoki ździŭleny hołas niejkaha ukrainca. — Tak i pychaje niepieramožnaja moc i sakrušalnaja siła... Usio źmiacie z ziamli...

— Dyk nia dziviciesia, — pavučalnym basam ćvierdziŭ jahony siabra — što za niejkich dva tydni niemcy raskatrupili Polšč z jejnymi zadzirystymi paničami, što z pychaju vyviešvali kryklivyja plakaty „Zvarci, silni, gotovi!"

Mo' ŭ paŭdarozie, kala niejkaj vioski stajaŭšy žaŭnier kažnaha biarezaŭca škiroŭvaŭ z darohi ŭ bok vioski. Padchodzim my.

— Ukrainer? — z vietlivaju ŭśmieškaju pytaje žaŭnier.

— Weissrusse — adkazvaje niechta z našaj hrupy.

— Gut, gut! — i niemiec rucham ruki škiravaŭ nas u toj-ža bok.

Na vialikim harodzie, pamiž sialanskich chataŭ, stajali zmotoryzavanyja kuchni, katoryja dymieli ad ciekłaha paliva, bo ni droŭ ni vuhla pry ich nia było vidać. Kuchary z viasiołymi minami kažnamu biarezaŭcu ŭ menažku nalivali „pajok" fasolavaj zupy. Mo' jana była i z „kartačnych praduktaŭ", jak heta pierad vajnoju čułasia ŭ Vilni, ale daj Boža takuju zupu da śmierci mieć kažnamu biezrabotnamu z vilenskaha „PUPP-u", bo što ni łyžka, to tuk, što ni žyžka—to miasa, miakkaje, pryjemnaje ŭ smaku. Inšym dastavałasia kapusta i harochavaja kaša — taksama tučnyja i smačnyja. Chto ni jeŭ, to kažny chvaliŭsia, što dobra paabiedaŭ. U inšym miescy davali pa łustačcy biełaha chleba i sałodkaj kavy, ale mała chto rvaŭsia da ich.

Praz usiu darohu, až da samaha Bieraścia, niemcy vykazyvali biarezaŭcam asablivuju spahadlivaść. Kali chto ab čym zapytaŭsia, viedama, jak moh, to niemcy achvotna adkazyvali i ŭstupali ŭ daŭžejšuju hutarku z im. Nivodzien niemiec nia vyjaviŭ i najmalejšaj aznaki pahardy da tych, nad kim jany pa pravu zavajavańnia byli praŭdzivymi panami. Navat vartaŭniki pry kulamiotach i piachotnych harmatkach nikoha nie adhaniali, kali chto zatrymlivaŭsia i razhladaŭ śmiercianosnyja pryłady. Vykazyvajučy svaju haścinnaść, niemcy davali papiarosy i cyharetki až da apošniaj z pačku, i nia tolki tamu, chto prasiŭ, ale i tamu, chto razam byŭ. Padbitych ci starejšych i žančynaŭ dyk padvozili na aŭtach i, zdajecca, niekalki hruzavikoŭ dyk dziela hetaha specyjalna kursavała pamiž Kobrynam i Bieraściem.

Šasa Kobryń-Bieraście ciahnułasia praz supiaščanuju raŭninu, vielmi redka pierasiakanuju nievialikimi lasami. Krajavid jašče mała roźniŭsia ad paŭnočna-paleskaha, tolki što nia było vidać pryplusnutych stahoŭ, dy zredka voka ŭtykałasia ŭ pryhorki. Čym bližej da Bieraścia, to jany papadalisia čaściej i stanavilisia bolšymi, ale ŭsiož-taki z małym nachiłam.

Za niekalki kilametraŭ pierad Bieraściem pierachodzili Muchaviec, užo treci raz. Most cieraz jaho byŭ daŭžerny, choć i cely, ale vielmi papsuty. Z abodvych bakoŭ pierad mostam stajali vialikija prociŭtankavyja kałody-stajaki, aplecienyja kalučym drotam.

U Bieraści byli my ŭžo pa zachadzie sonca. Načavali ŭ rasiejskaj himnazii, dzie prabyli i 20 vieraśnia. Praz uvieś hety dzień prybyvali adstaŭšyja ŭ darozie i prynosili z saboju roznajakija viestki. Miž imi była viestka, što na čatsku internavanych, dziela niečaha zatrymaŭšychsia jašče ŭ Biarezie, napała adstupaŭšaja polskaja końnica i, byccam, šablami pasiekła da 150 čałaviek. Mała kamu ŭdałosia ŭciačy ad raźjušanych vajakoŭ, katoryja hibiel Polšcy prypisyvali hetym achviaram biezahladnaha polskaha šovinizmu.

VOKAM PA ŚVIECIE

Churchill — anhlicki pieršy lord admiralicyi (ministr), u radiovaj pramovie svajej žviarnuŭsia da neŭtralnych dziaržavaŭ z zaklikam, kab jany pryłučylisia da tej ci inšaj vajujučaj starany, niadvuznačna pakazvajučy, jak vyhadna byccam było-b dałučycca da Anhlii i Francyi. Na hetu prapanovu tymčasam pieršaj adkliknułasia Holandyja, zajaŭlajučy, što jana hatova baranić svaje neŭtralnaści „za ŭsiakuju canu."

Niemcy na finskim froncie. Anhlickija hazety pišuć, što 150 niamieckich vajennych specyjalistaŭ i technikaŭ vyjechała ŭ Saviety, kab rearhanizavać savieckija vajennyja siły. Ad hetaha času zaŭvažvajecca nasileńnie dziejnaści savieckich lotčykaŭ na finskim froncie.

Niemcy piarečać. Taja samaja anhlickaja presa pisała, što ŭzamien za pomač niamieckich specyjalistaŭ, Saviety byccam adstupili Niamieččynie rajony Uschodniaj Haliččyny, dzie znachodziacca vialikija naftavyja bahaćci. Bolš taho: niamieckaja armija byccam užo zaniała ŭvieś vokruh Haliččyny i dajšła da rumynskaj hranicy. Hetyja viestki niamieckaja aficyjalnaja ahientura DNB zapiarečvaje.

Palaki na emihracyi u Francyi adčynili ŭžo svoj Universytet, u jakim miž inšym pracujuć: praf. St. Kot, S. Stroński, Halecki i inš. — U tym-ža Paryžy ŭ Francyi adbyłosia anahdaj i pieršaje pasiedžańnie polskaj Nacyjanalnaj Rady, na staršyniu jakoj vybrany viedamy polski muzyka Ihnat Padereŭski.

I estoncy piarečać. Kolki dzion tamu nazad była puščana viestka, što finskija vajennyja aeraplany byccam zbombardavali adno estonskaje prystanišča na paŭdzień ad stalicy Estonii Tallina. Hetu viestku estoncy ciapier aficyjalna zapiarečvajuć.

Dr. Todt, konstruktar niamieckaj abaronnaj linii Siegfrieda, praz Lvoŭ vyjechaŭ u Maskvu.

Italija paklikała na ćvičeńni svaich aficeraŭ zapasu, jakich niadaŭna tolki zvolniła.

U Švajcaryi pamior b. prezydent jaje, Dr. Motta. Niabožčyk byŭ staršynioj Mižnarodnaha Čyrvonaha Kryža.

Žyćcio ŭ Vilni i Kraju

Padatki ziemlarobskija ŭ Vilenščynie za druhoje paŭhodździe 1939 h. Urad pastanaviŭ skasavać.

Ministry: spraviadlivaści—Tamošajtis i ziemlarobstva—Audienas majuć pryjechać u Vilniu 4 lutaha siol.

17 miljonaŭ litaŭ maje abyjmać biudžet m. Vilni na 1940 hod Najvažniejšyja pazycyi vydatkaŭ heta invesstycyi pravodžanyja z metaj dać pracu biezrabotnym, vydatki na mety zdaroŭja (hygijeny) i hramadzkaj apieki.

Kurortami majuć być: Troki, Panary, Verki i Švianciahka (Nova-Šviancіany).

Aŭtabusy „Arbonu", jakija da 1.1.1940 h. jeździli pa Vilni, Vilenski mahistrat choča adkupić i vykarystać ich dziela suviazi z dalšymi pradmieściami Vilni, jak Panary, Kalonija Vil. i inš. Ciapier jeździać pa Vilni 24 aŭtabusy. U chutkim časie ličba heta maje padniacca da 35.

Až u mai m-cy budzie syskivać komunalnyja padatki Vilenski mahistrat.

Darmovaje lačeńnie trachomy ŭ Vilenščynie. Choć u Litvie ahułam lačeńnie trachomy jošć płatnaje, to adnak u Vilenščynie, z uvahi na ciažejšaje matarjalnaje pałažeńnie žycharoŭ, ułady vydali zahad lačyć trachomu darma.

Miasa treba štemplavać. Ułady m. Vilni vydali zahad. na padstavie jakoha ŭsiaki, chto pryvozić ŭ Vilniu miasa na prodaž, pavinien hetaje miasa z razu dastaŭlać u veterynarny punkt — na stancyju kantroli miasa — pry vul. Panarskaj 73. Adnačasna henyja-ž ułady zahadyvajuć, kab kožnaja štuka skaciny, jakuju pryvoziać u Vilniu na prodaž, mieła metryku, vizavanuju ŭspomnienym veterynaryjnym punktam pry vul. Panarskaj 73. Chto nie padparadkavajecca hetamu zahadu, budzie surova pakarany.

Stałoŭki dla biednych u Vilni. Mahistrat m. Vilni adčyniaje 1-ha lutaha 5 stałovak dla biezrabotnych. Buduć tam vydavacca abiedy pa 35 centaŭ. Aproč taho ŭspomnienyja stałoŭki buduć vydavać biezrabotnym na pradmieściach abiedy darmovyja. Na pradmieściach buduć uruchomleny 4 stałoŭki, jakija najbiadniejšym buduć vydavać što dnia 000 darmovych abiedaŭ. Adna stałoŭka budzie znachodzicca ŭ centry miesta.

Biblijateki ŭ Vilenščynie. Sioleta ŭ Litvie maje być założanych 110 novych dziaržaŭnych biblijatek; z hetaha 32 biblijateki ŭ Vilni i Vilenščynie.

U spravie pałonnych abo internavanych. Usie žychary vilenskaha vokruhu, jakija majuć svajakoŭ u pałonie ci internavanych zahranicaj i ab losie jakich cikaviacca, chaj pradstaviać Ministru Zahr. Spraŭ abo Paŭnamocniku Uradu ŭ Vilni: dakładny adres, proźvišča i imia pałonnaha abo internavanaha, kali i hdzie jon naradziŭsia, hdzie i kali byŭ zmobilizavany abo ŭ jakoj vajennaj čašci słužyŭ, jahonaje pastajannaje miesca prabyvańnia da zmobilizavańnia i inšyja dadzienyja. Štemplovaja apłata da hetkaj prośby nie vymahajecca. Vyšmienavanyja dadzienyja pavinny adnosicca da pałonnaha ci internavanaha, jaki na padstavie litoŭskich zakonaŭ moža dastać litoŭskaje hramadzianstva.

Čužyncy pavinny dastać dazvoł

Zhodna z zahadam Načalnika m. Vilni i pavietu ŭsie čužyncy, z vyniatkam hramadzian b. Polšču, jakija žyvuć na abšary m. Vilni i pavietu, kali nie źjaŭlajucca vajennymi ŭciekačami, pavinny najpaźniej da dnia 5 lutaha 1940 h. padać Načalniku Vilni prośbu ab dazvoł na prava pražyvańnia, stałaje ci choć-by časovaje.

Chto z čužyncaŭ da hetaha zahadu nie datasujecca i paśla budzie vykryty, toj budzie pakarany štrafam da 1.000 litaŭ ci aryštam da 2 ch miesiacaŭ i prymusovym vysialeńniem z Litvy. — Hetkaja samaja kara čakaje i tych, chto asob takich u siabie pierachoŭvuje.

Blankiety da hetkich prośbaŭ možna dastać u miascovych kamisaryjatach palicyi.

Dazvoły na kuplu niaruchomaściaŭ

Zhodna z najnaviejšym rasparadžeńniem Ministra Unutranych Spraŭ, na kuplu ŭsiakich niaruchomaściaŭ (damoŭ, ziamli) na abšary Vilni treba najpierš dastać z hetaha-ž Ministerstva adpaviedny dazvoł, bo Vilnia znachodzicca ŭ pryhraničnaj pałasie.

VALSTYBĖS DRAUDIMO ĮSTAIGA
(DZIARŽAŬNAJE BIURO STRACHOŬKI)

paviedamlaje, što ad dnia 15 studnia siol. pieraniasło svaju kancelaryju ŭ novaje pamiaščeńnie pry **Jahajłaŭskaj** vul. Nr. 14 (Budynak Kredytovaha Tavarystva m. Vilni). —

VALSTYBĖS DRAUDIMO ĮSTAIGA pryjmaje ŭmoŭnuju strachoŭku

ad ahnia,
na vypadak śmierci i dažyćcia,
ad pamoru žyvoha inventara,
šyby ad raźbićcia. —

Informacyi daje Inspektarat u Vilni i šmatlikija agentury.

KNIHARNIA
Tavarystva św. Kazimiera
Vilnia, Gedymina vul. Nr. 7 telef. 800

UŽO ADČYNIENA!

Absłuhoŭvaje dziaržaŭnyja, hramadzkija ŭstanovy i pryvatnyja asoby **knižkami, malitaŭnikami, devocyjanalijami, piśmiennymi pryładami, radio i foto aparatami, pišučymi mašynkami.**

Papraŭlaje radio aparaty i pišučyja mašynki.

Nabivaje akumulatary.

LIETŪKIS — Addzieł u Vilni

z svaich Vilenskich składaŭ:
Mindaŭha vul. (b. Sławackaha) 27, telef. 2924
i Rasų skg-vė (b. z. Rossa) 3, telef. 2656, 56 i 3065

absłuhoŭvuje va ŭsiej Vilenščynie ziemlarobskija kooperatyvy i haradzkich pradaŭcoŭ
usiakimi praduktami spažyvieckimi, tabačnymi vyrabami, kolonijalnymi tavarami, zbožam, atrubami, slamieńniem, uhnajeńniami, ziemlarobskimi i švitnymi mašynami.

Kuplaje ŭ haspadaroŭ praz ziemlarobskija kooperatyvy i praz svaje składy ŭ Vilni ŭsiakaha hatunku zboža i inš. ziemlarobskija vyraby.

NAFTAVY ADDZIEŁ LIETŪKIS'a Ŭ VILNI
vul. Jahajły 11, telef. 172

stała dastaŭlaje ŭžyvalnikam i ŭstanovam:
karasinu, gazolinu, benzynu, motorynu i roznaha hatunku alivu da mazańnia.

BIAŚPIEČNA MOŽAŠ SPAĆ
dajučy ŭ apieku svaju majemaść
Strachavoj Supałcy „Kooperacija",

armija klučaroŭ katoraj baronić ciabie ad kradziežy z uzłomam.

AKC.—Strachavaja S-ka „KOOPERACIJA"

Vilnius, Gedimino g-vė 22, tel. 341.

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMAVIČIUS
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ
Telefon u drukarniu i redakcyju 28-32.
Fr. Skarynos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1
Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1.

VILNIUS